herpy

KAMELEONTER

Usambara Three-Horned Chameleon

Trioceros deremensis

Trioceros deremensis är en stor, kraftigt byggd kameleont från bergsskogarna i östra Tanzania. Hanen bär tre långa, ringade horn, medan honan helt saknar dem. Arten är lugn mot sin ägare, men kräver svala temperaturer och mycket hög luftfuktighet, och aveln är krävande, så den är bara för mycket erfarna ägare.

Familj: Chamaeleonidae Tidigare namn: *Chamaeleo deremensis*

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**30-40 cm** total längd inkl. svans
Vikt	**120-150 g**
Livslängd	**5-8 år**
Aktiv	**På dagen**
Levnadssätt	**Trädlevande**
Biotop	**Bergsskog**
Svårighetsgrad	**Expert**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**60 × 60 × 120 cm** L × B × H för 1 vuxet djur
Temperatur, dag	**20-24 °C**
Temperatur, natt	**18-20 °C**
Luftfuktighet	**80-100 %**
UVB	**Rekommenderas** Fergusonzon 2
Föda	**Insekter**
Hålls	**Ensamma**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Könsmogen	**9-12 mån.**
Kullstorlek	**8-60 ägg**
Inkubation	**110-130 dagar** vid 22 °C

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Bilaga II**
EU-bilaga	**Bilaga B**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Trioceros deremensis är en stor och kraftigt byggd, trädlevande kameleont. Den blir 30-40 cm lång totalt och väger omkring 120-150 g. Svansen är kort i förhållande till kroppen. Hanen blir ungefär lika stor som honan eller något större. Hanen har tre långa, ringade horn på nosen, som sannolikt används i strider mellan hanar. Hornen börjar synas när den unga hanen är 10-12 cm lång. Honan har inga horn och inte ens antydan till hornanlag. På ryggen sitter en segelliknande kam, och under halsen sitter en kort strupkam.

Hjälmen är slät, platt och avlång och slutar i en spets med små, åtskilda nackflikar. Fjällen är släta. Fullvuxna djur är medel- till ljusgröna med tre eller fyra blekgula snedstreck i en bruten linje från ögat och halvvägs ner längs kroppen. Spridda vita, blå, röda eller bruna fläckar och ränder är vanliga. Vid upphetsning eller stress dyker mörkgröna eller svarta fläckar upp, och det omvända mönstret med ljusa fläckar på mörk botten förekommer också. Ungar har samma mönster, men på en akvablå botten, och de är bara 5-7 cm långa vid kläckningen.

Arten har en ovanligt komplex lungbyggnad. Den är lugn och stillasittande och väljer gärna ett ställe där den blir sittande. Mot artfränder är den aggressiv. Livslängden är inte dokumenterad; 5-8 år är en uppskattning utifrån andra bergskameleonter av släktet som *Trioceros jacksonii*.

Utbredning och livsmiljö

Trioceros deremensis finns bara i Eastern Arc-bergen i Tanzania: i Östra Usambara och i Uluguru-, Nguu-, Nguru- och Udzungwabergen. Det finns en enstaka gammal uppgift från Västra Usambara, men det är tveksamt om arten lever där. Typlokalen, som arten är uppkallad efter, är Derema i Usambarabergen.

Varje delbestånd är isolerat, och det samlade utbredningsområdet är bara omkring 1.400 km². Mycket av det ligger i förhållandevis välskyddade skogsreservat, och arten står som livskraftig (LC) på IUCN:s rödlista.

> **Naturlig utbredning:** Tanzania.

LIVSMILJÖ

Arten lever i regnskog och dimskog på 800-2.300 m höjd, både inne i skogen och i skogsbrynet, men också i häckar och plantager i närheten. Den är vanlig i sitt utbredningsområde.

Klimatet är fuktigt och svalt med en tydlig avkylning på natten.

Skötsel

TERRARIET

Ett fullvuxet djur ska ha ett nätterrarium på minst 60 × 60 × 120 cm (längd × bredd × höjd). Måttet är en uppskattning: det är satt något större än för *Trioceros quadricornis*, eftersom *T. deremensis* är större och tyngre. Arten hålls ensam i ett nät- eller hybridterrarium med god ventilation.

Inred terrariet tätt med levande växter och med rena, torra grenar i olika tjocklekar. Arten trivs bäst i ett tätt planterat terrarium och är mest nöjd när den inte syns, så det ger ro att skärma av minst två sidor. Ställ terrariet bort från fönster så att det inte överhettas. Ett avlopp i botten leder bort överskottsvatten.

TEMPERATUR

Arten är en bergsart och föredrar måttliga till svala temperaturer. Dagstemperaturen ska vara 20-24 °C och nattemperaturen 18-20 °C. Håll hela terrariet under 25 °C, även vid hög luftfuktighet, för ungar och unga djur torkar snabbt ut när det är varmt. Nattemperaturen får inte hållas uppe med lampor eller värmemattor. Börja hellre för svalt än för varmt.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Luftfuktigheten ska vara minst 80 % och gärna högre. Arten klarar sig bäst med en ultraljudsfuktare riktad direkt mot terrariet och ett jämnt flöde av droppande vatten, helst direkt över djuret. Besprutning med ljummet vatten kan också sätta fart på aptiten.

Djuret dricker droppar från bladen, inte ur en skål. Luften ska vara i rörelse, även om fukten är hög, och växter och grenar ska kunna torka något mellan besprutningarna. Insjunkna ögon och skrynklig hud är tecken på uttorkning, särskilt hos ungar och unga djur.

LJUS OCH UVB

Arten är dagaktiv och ska ha gott om ljus. Använd UVB-lysrör och en svag värmelampa. UVB-zonen är inte uppmätt för arten. Zon 2 är lånad från *Trioceros jacksonii*, som också är en bergskameleont från Östafrika och räknas till zon 2-3. Det motsvarar ett UV-index på högst omkring 1-3 på den högsta platsen där djuret kan sitta. Direkt sol genom fönster överhettar djuret. Sol utan glas är nyttigt när temperaturen hålls låg och det finns skugga. Dagslängden är omkring 12 timmar.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

Trioceros deremensis är insektsätare och har oftast stor aptit. Ge varierad föda som syrsor, flugor, gräshoppor och andra foderinsekter av lämplig storlek. Foderinsekterna ska få ett bra foder av grönsaker och spannmål och överströs med kalk och mineraler. Hanarna äter mindre under förökningstiden, men är i gengäld mer aktiva.

Framför allt unga djur skakar med hela kroppen strax innan de skjuter ut tungan mot bytet. Skålutfodring avråds, för djuret sätter sig gärna över skålen och rör sig då ännu mindre. Fodermängden motsvarar andra kameleonter av samma storlek.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

BETEENDE OCH HANTERING

Arten hålls enskilt och är lugn mot sin ägare, men aggressiv mot artfränder. Den är stillasittande, väljer gärna ett ställe där den sitter länge och flyttar sig mest för att sola eller äta. Hanteringen begränsas till det nödvändiga. Nya djur kan äta mycket lite de första veckorna, och under den perioden är vatten långt viktigare än mat.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Hanen har tre stora, ringade horn, medan honan helt saknar hornanlag. Könsmognaden är inte känd med säkerhet, men uppskattas till 9-12 månader. Honorna lägger sannolikt först livsdugliga, befruktade ägg under sin andra eller tredje förökningsperiod.

PARNING

Förökningstiden anses infalla på hösten, men i terrariet kan den infalla vid alla årstider. Parningssäsongen kan vara upp till tre månader med många parningar. Hanen blir då långt mer aktiv och äter mindre.

ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

Arten är äggläggande. Honan bär äggen i omkring fyra månader innan hon lägger dem. Kullen är stor, 8-60 ägg. Ge henne en djup, fuktig äggläggningsbehållare med krukjord som hon kan gräva i.

INKUBATION

Äggen ruvas vid omkring 22 °C och kläcks efter omkring fyra månader. När honan har lagt och täckt över dem grävs de försiktigt upp och läggs halvt nedgrävda i en sluten behållare med fuktig vermikulit, där en hoptryckt handfull bara ger en droppe eller två. Håll temperaturen stabil och kontrollera äggen en gång i veckan.

UPPFÖDNING AV UNGAR

Ungarna är 5-7 cm långa och akvablå när de kläcks. Ungar och unga djur är särskilt utsatta för uttorkning och tål värme dåligt, så de ska ha gott om vatten och svala förhållanden. Siffror för tillväxten är inte dokumenterade.

Hälsa och vanliga misstag

Vanliga problem och fel i skötseln:

- Uttorkning: insjunkna ögon och skrynklig hud, särskilt hos ungar och unga djur i för varma omgivningar.
- Värmestress: temperaturer över 25 °C ger slöhet och uttorkning.
- Viktnedgång och vägran att äta hos nya djur.
- Luftvägsinfektioner vid stillastående luft.
- Tungskador vid skålutfodring.

Kontakta en veterinär med erfarenhet av reptiler vid uteblivet födointag, viktnedgång eller andningssvårigheter.

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.